



Haqq səsimizi dünyaya çatdırın global platforma

Azərbaycanın BMT-yə üzv qəbul olunmasından 24 il ötür

Hər bir ölkənin xarici siyasətində beynəlxalq aləmlə ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətləri mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki bu əlaqələr müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminin əsasını təşkil edir və onsuz uğurlu xarici siyasət həyata keçirmək mümkün deyildir. Azərbaycanın xarici əlaqələrində beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı isə xüsusilə əvəz edilməzdir.

Çünki bu təşkilatlarla əməkdaşlıq telləri ölkəmizin global siyasətdə, beynəlxalq təhlükəsizlik və əməkdaşlıq sisteminə iştirakını, dünyaya inteqrasiyasını təmin edir. Beynəlxalq təşkilatlarla uğurlu əməkdaşlıq ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi və Prezident İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi siyasətin tərkib hissəsidir. Bu gün dövlət başçısının yürütdüyü düzgün xarici siyasət kursu, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla münasibətdə pozitiv məcraya yönəlmiş incə və pragmatik yanaşma təzə nəticəsində Prezident İlham Əliyev dünya birliyi tərəfindən Cənubi Qafqaz regionunda əsas söz sahibi, lider olaraq qəbul edilmişdir.

Dövlət müstəqilliyinin bərpasının 25-ci ilinə qədəm qoyan Azərbaycanın yaxından əməkdaşlıq etdiyi təşkilatlardan biri də Birləşmiş Millətlər Təşkilatıdır. Bu gün Azərbaycanın BMT-yə üzv qəbul olunmasının 24-cü ili tamam olur. BMT Baş Məclisinin 1992-ci il martın 2-də keçirilən 46-cı sessiyasında Azərbaycan Respublikasının BMT-nin üzvlüyünə qəbul olunması barədə qətnamə qəbul edilmişdir.

BMT-nin tamhüquqlü üzvlüyünə qəbul olunmaqla Azərbaycan ilk növbədə beynəlxalq səviyyədə özünün maraq və mənafelərini müdafiə etmək üçün əlverişli tribuna qazandı. Odur ki, bu təşkilatla əməkdaşlığa başladığından sonra respublikamız mötəbər qurumun platformasından beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə cəlb etmiş, BMT-nin potensial imkanlarından istifadə etmək üçün ədalətli həllinə çalışmışdır. 1993-cü il ərzində BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair 30 aprel 1993-cü ildə 822, 29 iyul 1993-cü ildə 853, 14 oktyabr 1993-cü ildə 874 və 12 noyabr 1993-cü ildə 884 sayılı qətnamələr qəbul etmişdir. Bu qətnamələr Azərbaycanın ərazi təminatını, Dağlıq Qarabağ və digər ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğal faktını təsdiq edərək işğalçı qüvvələrin Azərbaycan Respublikası ərazisindən dərhal çıxarılması tələblərini irəli sürmüşdür. Bunlardan başqa, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan əhalisinin doğma torpaqlarından qaçqın və məcburi köçkün düşməsindən narahatlıq hissi keçirərək BMT-nin Baş Assambleyası 1993-cü ildə keçirdiyi 85-ci plenar iclasında "Azərbaycanda olan qaçqın və məcburi köçkünlərə fəvqəladə beynəlxalq yardımını göstərilməsi haqqında" qətnamə qəbul etmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdırdan sonra ölkəmizin BMT tribunasında daha səmərəli istifadə etməsi nəzərə alınaraq, Məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin səyində Azərbaycan BMT platformasından beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə daha çox cəlb etməyə başlamışdır. 1994-cü ilin sentyabrında BMT Baş Məclisinin ic-

lasında nitq söyləyən ulu öndər Heydər Əliyev bu tribunadan Azərbaycanın haqq səsinə dünyaya çatdırmış, Ermənistanın ölkəmizə qarşı təcavüzünü və onun ağır nəticələrini beynəlxalq aləmə bəyan etmişdir. 1995-ci ilin oktyabrında BMT-nin 50 illik yubileyi ilə bağlı keçirilən BMT Baş Məclisinin xüsusi təntənəli iclasında iştirak edən Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev bu qurumun yüksək kürsüsündən dünya dövlətlərinə müraciət edərək mövcud global problemlərə dair ölkəmizin prinsipial mövqeyini açıqlamış, xüsusilə Ermənistanın təcavüzünün aradan qaldırılması ilə bağlı beynəlxalq səylərin artırılmasına çağırmışdır. Ulu öndər Heydər Əliyev 2000-ci ilin sentyabr ayında BMT-nin Minillik Zirvə Toplantısında da iştirak etmiş, çıxışında globalizasiya mövzusunda toxunmuş, həmçinin Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik məsələlərinə Azərbaycanın verdiyi töhfələri xüsusilə qeyd etmişdir.

Prezident İlham Əliyev də xarici siyasətdə BMT ilə əlaqələrin inkişafına mühüm önəm verir. Hələ 2003-cü ilin sentyabrında cənab İlham Əliyev Baş nazir statusunda BMT Baş Məclisinin sessiyasında iştirak etmiş, milli sosial-iqtisadi inkişafda, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyə qarşı təhdidlərə bağlı fikirlərini açıqlamışdır. BMT Baş Məclisinin 2004-cü ilin sentyabrında keçirilən 59-cu sessiyasında çıxış edən Prezident İlham Əliyev Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 4 qətnamənin hələ də yerinə yetirilmədiyini bəyan etmiş və onların həyata keçirilməsinin işlək mexanizminin yaradılmasını ümdə məsələ kimi irəli sürmüşdür. Həmin il oktyabrın 29-da BMT Baş Məclisinin sessiyasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin təşəbbüsü ilə "Azərbaycan işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət" adlı məsələ iclasın gündəliyinə salınmışdır. Daha sonra BMT Baş Məclisinin 2006-cı il sentyabrın 7-də keçirilən 60-cı sessiyasının 98-ci plenar iclası və 2008-ci il martın 14-də keçirilən 62-ci sessiyasının 86-cı plenar iclasında "Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində vəziyyət" adlı qətnamələr qəbul edilmişdir. Bu sənədlərdə Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində ermənilərin məskunlaşdırılması, həmin ərazilərdə yanğınların törədilməsi pislənir, Təhlükəsizlik Şurasının məlum 4 qətnaməsinə istinad edilməklə erməni silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərindən dərhal, tamamilə və qeyd-şərtsiz çıxarılması tələb olunur. Bununla yanaşı, qətnamələrdə Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyünə hörmət ifadə olunur, ələcə də öz torpaqlarından qovulmuş azərbaycanlıların doğma yurdlarına qayımaq hüququ bir daha təsdiqlənir.

2010-cu ilin sentyabrında BMT Baş Məclisinin 65-ci sessiyasında iştirak edərək dərin məzmunlu nitq söyləyən Prezident İlham Əliyev diqqəti bir daha Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə cəlb etmişdir.

Azərbaycan Respublikası BMT-nin bir çox xüsusi qurum və orqanları ilə fəal və səmərəli əməkdaşlıq edir. Onların sırasında BMT-nin İnkişaf Proqramı (BMTİP), BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarı, BMT-nin Uşaq Fondu, BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı, Sənaye İnkişaf Təşkilatı, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, BMT-nin Qadınlar Fondu, Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentlik, Nüvə Sınaqlarının Hərtərəfli Qadağan olunması haqqında Müqavilə Təşkilatı və s. qeyd etmək olar. Təhsil, elm və mədəniyyət məsələlərinin vacibliyini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikası BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı (UNESCO) ilə geniş

əməkdaşlıq edir və bu məqsədlə Azərbaycanın UNESCO nəzdində Milli Komissiyası təsis edilmişdir.

Azərbaycan BMT-nin müvafiq orqan və qurumlarına öz namizədlərini irəli sürməklə bu orqanlara seçkilərdə fəal iştirak edir. Azərbaycan Respublikası 1995-1997, 1998-2000-ci illər ərzində UNICEF-in İcra Heyətinin, 2000-2002-ci illər ərzində Qadınların vəziyyəti haqqında Komissiyasının və 2002-2004-cü illər ərzində BMT-nin Davamlı İnkişaf üzrə Komissiyasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan 2003-2005-ci illər üçün BMT-nin İqtisadi və Sosial Şurasının (ECOSOC) üzvü seçilmişdir.

2011-ci ildə Azərbaycanın həm beynəlxalq, həm də BMT-dəki diplomatik uğurları sırasına növbəti əlamətdar hadisə əlavə olundu. Həmin il oktyabrın 24-də BMT Baş Məclisinin plenar iclasında gizli səsvermənin nəticələrinə görə Azərbaycan bu mötəbər təşkilatın Təhlükəsizlik Şurasına (TŞ) üzv seçildi. Bu möhtəşəm hadisə dövlət müstəqilliyimizin bərpasının 20-ci ildönümünə təsadüf etdiyi üçün cəmiyyətimizin xoş ovqatını daha da rəvənləndirdi. Bu əlamətdar hadisə münasibətilə bəyanat verərək xalqımızı təbrik edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın BMT TŞ-yə üzv seçilməsini tarixi nailiyyət kimi qiymətləndirdi.

Azərbaycan Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionunda BMT TŞ-nin üzvü seçilən ilk ölkə olmuşdur. Bununla yanaşı, Azərbaycanın BMT TŞ-nin üzvü olarkən ən mühüm müvəffəqiyyəti 2012-ci ilin may ayında, BMT TŞ-yə sədrlik etdiyi dövrdə terrorçuluğa qarşı mübarizəyə dair öhdəliyini təmin etməsi yolu ilə beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi mövzusunda yüksək səviyyəli konfransın keçirilməsi idi. Bu, diplomatiya tarixində əldə edilmiş ən böyük nailiyyətlərdən biri olmaqla Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə çəkisinin artması, dünya siyasətindəki müxtəlif global problemlərin müzakirəsinə cəlb olunması, ölkəmizin regional siyasətlə yanaşı, dünya siyasətinin də əsas aktorlarından birinə çevrilməsi demək idi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin başçılıq etdiyi konfransda BMT-nin baş katibi və Təhlükəsizlik Şurasının digər yüksək səviyyəli nümayəndələri iştirak etmişlər.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan BMT TŞ-yə üzvlüyü və sədrliyi dövründə üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirdi, iki il ərzində dünyada sülh və təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində səylərini davam etdirdi. Ölkəmiz beynəlxalq hüquq normalarının və ədalətin müdafiəsinə çalışdı, TŞ-yə sədrliyi zamanı sülh və beynəlxalq təhlükəsizliyə dair global, yaxud regional əhəmiyyətli məsələlərin gündəliyini müəyyənləşdirdi. Təbii ki, Azərbaycanın bütün məsələlərlə bağlı özünün mövqeyi var idi. Digər tərəfdən, Azərbaycanın BMT TŞ-də fəalliyəti ərzində diplomatiyamızın səyləri dövlətimizin milli maraqlarının global səviyyədə genişləndirilməsinə yönəldi. Terrordan və işğaldan əziyyət çəkmiş ölkə kimi Azərbaycanın beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə yaradılan töhfədləri, o cümlədən Ermənistanın təcavüzkar siyasətini daim gündəmdə saxladı.

Bu gün Azərbaycanla BMT arasında bir çox sahədə əməkdaşlıq telləri mövcuddur. Azərbaycanın maraqları çərçivəsində bu əməkdaşlıq bundan sonra da yüksələn xətlə inkişaf edəcək, ölkəmiz təşkilat çərçivəsində qarşıya qoyduğumuz bütün məqsədləri uğurla gerçəkləşdirəcək.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"